

De kerkelijk werker anno 2112: wie, wat, waar?

In veel gemeenten binnen de PKN en ook daarbuiten zijn kerkelijk werkers aangesteld. Niet altijd is even duidelijk waar de kerkelijk werker precies geplaatst moet worden en roept het beeld van kerkelijk werkers verwarring op. Terwijl het voor alle mensen die betrokken zijn op de kerk, lokaal en landelijk, belangrijk is om de plaats van de kerkelijk werker goed omschreven te zien, zodat hun werk voluit bekend is. De Vereniging Kerkelijk Werkers wil graag laten zien wie die kerkelijk werker anno 2012 precies is. Daarom deze korte schets, geschreven door de Vereniging Kerkelijk Werkers.

Wie?

Misschien kent u nog de vroegere godsdienstonderwijzers, hulppredikers en evangelisten. Dat zijn in zekere zin de voorlopers van de huidige hbo-theologen en kerkelijk werkers. Zij hebben een niet te onderschatten bijdrage geleverd aan het werk van de kerk. De samenleving en ook het werk binnen de kerk zijn de laatste decennia steeds ingewikkelder geworden en de kwaliteitseisen steeds strenger. Om met deze veranderingen in de pas te lopen moesten de opleidingen zich hieraan aanpassen. Dat is ook gebeurd en gebeurt nog steeds.

Kerkelijk werkers zijn vaak mensen die op latere leeftijd, na andere studies en werkzaamheden, voor de deeltijd hbo-opleiding hebben gekozen en over een ruime levenservaring beschikken. Vaak combineren zij het werk als theoloog nog met een andere aanstelling. De motivatie voor het werk binnen de kerk, de inzet en de betrokkenheid is daardoor meestal erg groot. Dat geldt overigens evengoed voor het toenemend aantal jonge mensen dat na hun middelbare school de dagopleiding volgen en als professional dienstbaar willen zijn binnen de kerk.

Hun opleiding theologie, of godsdienst-pastoraal werk zoals het officieel heet, op hbo-niveau (bachelor) wordt verzorgd door vier opleidingsinstituten in het land. Er zijn zgn. competenties ontwikkeld die de verschillende specialisaties van het beroep verdiepen. Het gaat hierbij om een combinatie van kennis, vaardigheden, houding en persoonlijke eigenschappen op grond waarvan iemand geschikt is voor het beroep. Eén ding dient niet onvermeld te blijven: het synodebesluit van april jl. dat kerkelijk werkers bevestigd worden in het ambt van ouderling (of diaken wanneer dat aan de orde is), zal dit jaar worden uitgevoerd. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens een duidelijker positie in de gemeente te krijgen en gesprekspartner te zijn binnen de kerkenraad, bijvoorbeeld als het gaat om beleid. Op termijn zou dat tevens betekenen dat er kerkelijk werkers in de synode komen.

Wat?

De kennis en vaardigheden van de kerkelijk werkers worden op verscheidene gebieden ingezet. Bijvoorbeeld: zij leveren een bijdrage aan het (ouderen)pastoraat, het missionaire werk, begeleiden rouwprocessen en rouwgroepen, geven catechese. Een aantal is werkzaam in het opbouw- en jeugdwerk, als toeruster van vrijwilligers of als diakonaal werker. Ook gaan zij voor in uitvaartdiensten en bijzondere vieringen en soms in de eredienst. Er zijn ook kerkelijk werkers die in een zorginstelling werken en een zending hebben van een plaatselijke gemeente.

In de regel worden kerkelijk werkers bij de start van hun werk in een kerkdienst voorgesteld aan de gemeente en in de bediening gesteld. Daarvoor bestaat binnen de PKN (Dienstboek II) een korte liturgie.

Overigens, voordat men na de vierjarige bacheloropleiding ook daadwerkelijk aan de slag kan als kerkelijk werker, moet nog een module gevolgd worden om ingeschreven te kunnen worden in het register kerkelijk werkers van de PKN. Pas daarna is men werkelijk bevoegd werkzaam te zijn binnen de PKN.

Gedurende de loopbaan van de kerkelijk werker gelden vanaf 2012 dezelfde voorwaarden als voor predikanten als het gaat om Permanente Educatie (deskundigheidsbevordering in de vorm van nascholing en coaching, voorheen studieverlof van predikanten).

Waar?

Kerkelijk werkers hebben een dienstverband met de gemeente of de instelling en zijn dus werknemer met een arbeidscontract. In veel gevallen zijn het part-time contracten. Dat kan zijn voor een bepaalde periode om een speciaal project uit te voeren of een periode te overbruggen als onderdeel van ontwikkelingen in een gemeente. Daarnaast zijn er ook kerkelijk werkers met een dienstverband voor onbepaalde tijd. Meestal wordt er in duo's of teams samengewerkt tussen predikanten en kerkelijk werkers. Het goede daarvan is dat beide beroepsgroepen elkaar aanvullen. Er zijn gemeenten waar de kerkelijk werker een zelfstandige taak heeft of zelfs als enige is aangesteld binnen een gemeente om al het werk (als van een predikant) te doen. Aan zo'n situatie worden overigens strikte voorwaarden verbonden.

Kerkelijk werkers vormen een eigen onderscheidende en beschermde beroepsgroep. Het is goed dat hier nog eens te benadrukken. Iedere andere term, pastoraal (mede)werker of hulpprediker of anderszins, valt er niet onder. De kerkelijk werker is een officiële functie binnen de kerken.

Tenslotte

Het kan heel goed zijn dat u naar aanleiding van deze korte impressie meer wilt weten over de mogelijkheden van een kerkelijk werker voor uw gemeente of anderszins opmerkingen heeft. Wij, de Vereniging Kerkelijk Werkers zien heel graag uw reacties tegemoet. Hiervoor en voor nadere informatie verwijzen wij u naar de website van de vereniging: www.kerkelijkwerkers.nl.